

ادبیات کودک و نوجوان در ترازوی نقد

نوشته و داد حمیدی شریف

خلاء محسوس پردازشهای ادبی و هنری در وجه ادبیات کودکان و نوجوانان بر ساط کانونهای نشر و مراکز تربیتی و آموزشی «انگیزه» مقتدری است در آن که «انگیزش» توجه به ادبیات کودک را موجب شود. طبعاً این «انگیزش» به دلیل تقابل موضوع با جمعیتی بالنسبه کثیر از خردسالان دختر و پسر که به فردایی نه چندان دور، زنان و مردان برومند این جامعه خواهند بود، «هیجانی» را نیز به ابعاد این توجه خواهد بخشید.

این را بدان خاطر عرض کردم تا اگر این قسم به شرحی بر بیان ماهیت موضوع تندروی کرد و مقال را به طولانی شدن کشاند، آن را فقط و فقط به حساب هیجان ناشی شده از «گرمایش» موضوع بدانید و نه خیره‌سری راقم!

●●●

سرفصلهای موضوعی گوناگونی - مرزهای فعالیت جوانب متفاوت هنر و ادبیات را مشخص می‌کند. برخی از این سرفصلها جنبه‌های خاصه‌ی را شامل است و به کلیتی توجه می‌دهد که در واقع حضور بزرنگ نگرش علمی و تنه‌س را بر هنر حد و مرزی از هنر و ادبیات می‌رساند، مثل نگرش کاملاً تخصصی به جنبه‌های زمان و بیادبیات کلاسیک و معاصر و با مرز بین داستان کودک و داستان بلند در زمان، ماهیت مطرح، شخصیت و زمان.

همچنین پاره‌ای از این سرفصلها به نحوه‌های پژوهش مرتبط می‌گردد و پاره‌ای دیگر به بیان ویژگیهای هرپهنه و دامن از هنر و ادبیات، اما، آن چه که هسته اصلی و تمامیت این تلاش و پویایی را تشکیل می‌دهد، همان حضور نگرش علمی و تخصصی، با رعایت بینش موضوعی بر مضامین هنر و ادبیات است که البته، بر آن‌ها باید جنبه‌های حسی و زیبایی‌شناسی و درک تجربی را نیز افزود کرد.

ضرورت گسترده نمودن این نگرش علمی و تخصصی به لحاظ فراهم شدن زمینه‌های

نمادهای ظاهری و مجرد، بل بر مبنای زنجیره‌ای از داده‌های فکری و تجربی و «مساھیت زبان» جستجو می‌شود.

امتیاز ناشی شده از دیدگاه فوق آن است که به مضامین اجتماعی به صورتی ایستا نمی‌نگرد، عناصر اجتماعی را حلقه‌های متصل به هم یک رشته، در عین برخوردار از شخصیت فردی تعریف می‌کند و به عنوان مثال آن هنگام که در بساط «پرورش» کودک و نوجوان سخن به میان می‌آورد، با مسأله «تربیت» با ایستایی روبرو نشده که بر اساس آن همه چیز را در نحوه «آموزش» خسانوده جستجو کند، به کلی‌گویی کشانده شده و با نگاهی «قیاس» گونه تمامی رفتارهای کودک را منبعث از «آموزش» بداند و نه پردازش و پرورش شخصیت.

روش قیاس نگرانه فوق است که در ادبیات کودک و نوجوان صرفاً در پی ایجاد بستر «آموزش» و اجرای مراتب «آموزشی» است. حتی قصد آن دارد که فرهنگ و اخلاق اجتماعی را سوای «رفتار»های اجتماعی از طریق

«آموزش» به کودک و نوجوان تعلیم دهد و این در حالی است که سیستم علمی نگرش «پویا» در تاثیرگذاری «تربیت» و نقش آن بر شخصیت و ویژگیها و شرایط عام و خاصی را مورد مذاقه و مطالعه دارد که درجه رفاه اجتماعی، مناسبات واقعی رفتارهای اجتماعی، روابط فرهنگی، آزادی اجتماعی و مراتب آن، حقوق کودک، شرایط

روشن‌اندیشی و برهیز از جنبه‌های غیر علمی و غیرواقعی است چرا که تمامی رشته‌های علمی به لحاظ «هدفمندی» از بار خاصه‌ی برخوردارند که همین، بر نگرش تجربی و استقرایی بشر در «شناخت عینی» و «ماهیت ادراک» و «زبان رابطه» ظرفیت بالایی را بخشوده است. جزء همین ظرفیت است که شناخت موضوعی نه بر اساس

سویه به موضوع پرورش شخصیت است و این توجه است که می‌تواند منجر به ایجاد یک «رابطه سالم» بین کودک و جامعه شود و قابل استنباط است که تا زمانی که بر مبنای روانشناسی و مطالعات جامعه‌شناسی رفتاری و آسیب‌شناسی اجتماعی به کودک و جامعه ننگریم، ترسیم و نقاشی آن «رابطه سالم» دور از ذهن خواهد بود.

آن مبانی مطالعاتی به ما می‌گویند:

- شخصیت همه مادر بزرگسالی مبتنی بر شخصیت حاصله‌مان تا سن شش سالگی است و عموم و اکثریتی از روانشناسان دوران شش ساله اول زندگی هر فردی را دوران تربیت شدگی شخصیت به شمار می‌آورند.

- مسیر «آموزش» و «پرورش» در عین قرابت لفظی، مترادف هم نبوده و کاربری و فرآیند متفاوت دارند و همین عمل متفاوت است که موجب می‌شود تا نویسنده کودکان و نوجوانان قلم آموزش ده را کنار گذارده و علم پرورش ساز را برافرازد.

- به لحاظ پرهیز از شکل‌گیری یک شخصیت

و نوجوان آموزش دهیم.

ملاحظه می‌شود که ادبیات کودک و نوجوان نیازمند یک مرزبندی با دیگر مخاطبین شاخه‌های ادبیات و واقعیت اندیشی محض بر جوهر آن است و قلمزنان دقیقاً این کاره‌ای را می‌طلبند.

این ادبیات باید بین دو مضمون «آموزش» و «پرورش» تفاوت قائل شود و با به کارگیری یک نگاه جدلی و شیوه بررسی کننده علت و معلولی به ادبیاتی سپردازد که در آن کودک در تقابل با «جامعه» شخصیت خود را بیابد و معنا کند.

باید اذعان داشت که در این مهم، گفت‌وگو درست و جستار دقیق و قدرت علمی حاصله از تجارب و کارورزی ماست که می‌تواند ما را در پرداخت این نحله رفتار ادبیاتی موفق کند و هرچه آن توان افزون‌تر، نگرش ادیب وسیع‌تر خواهد بود و جزئی از این توان، شناخت همه جانبه ما از کودک، جامعه و رابطه بین آن دو است.

کاستی‌های پرورش شخصیت کودک

جنبه بارز ادبیات کودک و نوجوان توجه چند

اقتصاد ملی و معیشتی خانواده، وضعیت سازمانها و نهادهای فکری و فرهنگی، سیستم آموزشی، باورها و اساطیر ملی، درجات رشد و توسعه یافتگی اقتصادی-اجتماعی، فرهنگی، از عمده موارد آن هستند.

این نگرش واقع‌گرایانه می‌گوید، مضمون آزادی را حتی اگر مضمونی تربیت‌پذیر و تربیت‌زا بدانیم، در شرایطی که احتیاج به نان شب و حوائج اولیه موی دماغ باشد، محل‌اعرابی نخواهد داشت تا در ادبیات کودک و نوجوان بدان پرداخته شود.

با چنانچه در جامعه‌های باورهای آرمانی و عقیدتی همه در بهترین شرایط موضوعه خود به انسان و مقام او توجه کنند اما در مناسبات و رفتارهای اجتماعی به توسط افراد و آحاد آن جامعه، در عمل پیاده و اجراء نگردند و به کار نیایند و به عکس تمامی آن باورها، کمترین وقعی و توجهی صرف آدمی نشود، «آموزش» منشعب از آن آرمان‌ها، چگونه می‌تواند نقش آفرین و مؤثر بر سازندگی شخصیت یک کودک در بزرگسالی او باشد که ما بخواهیم از طریق ادبیات، آن را به کودک

کارتون سازی ملکی

سازنده انواع کارتن سه لایه و پنج لایه چاپ
دایکات و لمینت
بخش در سراسر ایران

اتوبان افسریه، ۲۵ متری آهنک، بعد از بل چهارم، باوار ابودر (به طرف دانشگاه)

بخش کوچه علامه امینی، بلاک ۱۷۱

تلفن: ۳۱۴۵۸۲۹ فاکس: ۳۱۴۴۴۷۷

فشار ناهنجاریهای ناشی از فقد کارآمدیهای فوق، تنگ و خرد و فشرده نخواهند شد.

باید انگاشت که هنر و ادبیات کودکان و نوجوانان، دامن ویژه‌ای است که بار تخصصی آن ورای برداشتهای سطحی از دنیای کودک و نوجوان است. تصویری از مراحل رشد روانی و شخصیتی را بازگو می‌کند که هر فرد با فاصله گرفتن از دوره نوزادی و رو آوردن به سمت کودکی و نوجوانی و بعد از آن جوانی و میانسالی و پیری، به تدریج از استعداد ارتباطی حسی - عاطفی او با محیط پیرامون کاسته شده و به نسبت همان کاهندگی به ظرفیت تشخیص‌گرایی اجتماعی و وابستگیهای محیطی و پیرامونی و تعلق جستن، افزودگی به دست می‌آید.

رابطه حسی - عاطفی، بستر رشد اجتماعی کودک را فراهم می‌آورد و حضور همان ملاکهای عاطفی است که رخساری از شخصیت کودک را در تاثیرپذیری از تربیت و رفتار اولیاء و محیط بر زمینه جوهری وراثت شکل و سامان می‌دهد و در واقع کودک «شخصیت یاب» می‌شود، شخصیتی که مبنای رفتارهای او در جوانی و بزرگسالی است. در همین مرتبه از مراحل رشد است که کتاب کودک و نوجوان می‌تواند زمینه‌های پرورش و رشد عاطفی کودک را فراهم آورد.

از بستر رویا تا گود واقعیت

ادبیات کودک و نوجوان می‌تواند با ایجاد رابطه بین کودک و داستان و شعر و ترانه و موسیقی و نقاشی، به مفهوم «رابطه»، که یک مضمون انتزاعی است و درک موضوعی آن در سنین کودکی ابداع فراهم نیست، قالب مادی و ملموس دهد و آن را برای کودک قابل ادراک کند.

ادبیات کودک و نوجوان نیازمند یک مرزبندی با دیگر مخاطبین شافه‌های ادبیات است و قلمزنان این کارهای را می‌طلبند.

مشخص تعیین می‌شود و در واقع ایجاد «مهارت» مطرح است.

روی هم رفته پرورش را باید جریان وسیعی دانست که عوامل درونی (خانه و خانواده) و بیرونی (جامعه، کانون‌های هنر و فرهنگی، مدارس و دانشگاه‌ها، فرهنگ و سیاست و اقتصاد جامعه) در شکل‌گیری و زایش آن نقش دارند.

حال با توجه به کیفیت پرورش و تعمیم آن به رشد جسمانی و روانی کودک می‌توانیم به خلاء ناشی از ابزار پرورشی که کتاب کودک و نوجوان مورد عمده آنهاست، پی ببریم و با تمام وجود آن را احساس کنیم. تاثیر این خلاء را باید در کاستی‌های پرورش شخصیت کودک بباییم آن هنگام که در جوانی و بزرگسالی احدی از آحاد یک جامعه می‌گردد. با ناسازی و بداندami قالب

روانسی همین شخصیت‌های شکل نیافته، که هیچ‌گونه بار گناهی متوجه آنان نیست، امکان دسترسی یک جامعه به بلوغ اجتماعی، مشارکت پذیری در کار جمعی و پرهیز از فردگرایی و بلوغ عاطفی و عواطف ملی فراهم نخواهد شد و چه ظرفیتهایی که زیر

دوگانه در کودک و جلوگیری از بی‌توازی عاطفی و ثبوت آهنگ رفتارهای اجتماعی و حصول بلوغ عاطفی - اجتماعی لازم می‌نماید تا نویسنده کودکان و نوجوانان با شناخت علمی حاصله از مطالعات جامعه‌شناسی، روانشناسی رفتار و آسیب‌شناسی اجتماعی به پرداخت موضوع بپردازد.

و دیگر آن که، کودک در یک ارتباط عاطفی با خانواده قرار دارد، نحوه ارتباط او با خانواده تحت هاله‌ای از رفتارهای تربیت‌زا و تربیت‌آفرین قرار دارد و اساساً و جاهتی برای حضور رفتاری به عنوان «آموزش» وجود ندارد و اگر هم آموزشی معمول گردد، آن در خدمت «پرورش» صاحب معنا می‌شود. مزید بر آن تمامیت تکیه‌گاه عاطفی کودک و نوجوان، خانواده است. دوستان و جامعه هنوز جایی باز نکرده‌اند.

با خروج از دوران کودکی، آرام، آرام، دوستان جایی باز می‌کنند و با خروج از دوران نوجوانی است که «دوستان» کاملاً به جای «خانواده» می‌نشینند و بالطبع در بزرگسالی، جامعه به جای دوستان، سرآمد در رفتارپذیری حاضر می‌شود.

روند تغییرات فوق که نتیجه مطالعات گسترده اندیشمندان برهنه روانشناسی و جامعه‌شناسی است دقیقاً چگونگی تسریب‌پذیری و آموزش‌پذیری را معین می‌دارد و حکیمانه مرز بین آن دو را در زندگی فرد ترسیم می‌کند.

این روند چگونگی تربیت‌پذیری شخصیت را در دوران کودکی و نوجوانی و آموزش‌پذیری را در جوانی و بزرگسالی ترسیم می‌کند، گردشی که ضرورت معنی کردن «پرورش» و «آموزش» را ایجاد می‌دارد.

در شاخه روانشناسی پرورشی (۱) دقیقاً تفاوت بین «آموزش» و «پرورش» را تفسیر می‌کنیم که در آن:

۱- پرورش فرایندی است گسترده و درازمدت با هدفهای کلی، در حالی که آموزش فعالیتی است محدود و مشخص با هدفهایی دقیق و بسته که در مدت زمانی کوتاه انجام می‌گیرد.

۲- پرورش غالباً وظیفه نهادهای اجتماعی است، در حالی که آموزش بسته به مراکز و کلاسهای تخصصی است و روح غالب بر آن‌ها مفاد موضوعه‌دستی و تکلیفی است.

۳- در پرورش، افراد آزادند تا با بهره‌گیری از استعداد درونی و پیروی از علاقه و استعدادهای متنوع خود مسیر دلخواه را برگزینند، در حالی که، در آموزش سمت و جهت یادگیری بر موضوع

بھی ترابر

شرکت حمل و نقل بین‌المللی

«با مسئولیت محدود»

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، بین ولیعصر و حافظ، شماره ۱۶۵، طبقه ۲، شماره ۷

تلفن: ۶۴۰۷۱۳۸ - ۶۴۹۳۴۶۵ فاکس: ۶۴۰۶۶۷۸

پرورشی بوده و هستند. تلاش خاصه‌ای که در زمینه ادبیات کودک و نوجوان می‌طلبید تا بدان پرداخته شود، سعی بر جهت راهنمایی تدریجی کودک از بستر رویا به گود واقعیت است. او از آن کردور به مفهوم شادی و غم پی می‌برد، به اساطیر ملی راه می‌جوید و در می‌یابد، آداب اجتماعی در کفه ترازونی هستند که در کفه دیگرش معیارهای ارزشی قرار دارند و در اعتبارسنجی آداب و باورها، هر جامعه‌ای با جامعه‌ای دیگر متفاوت است و «زمان»، «شیوه زندگی»، «محیط» و «شرایط اجتماعی» در کاهش و افزایش «سنگینی و وزن» آن‌ها حرف اول و آخر را می‌زنند. در همان ادبیات است که درمی‌یابد زشت و زیبا تعریفی وابسته به محیط دارند و هیچ جبری قادر نیست شرحی وارونه از آن‌را بر پذیرفتن دیگری تحمیل کند. گود واقعیت، ترکیبی از شادی و غم، فقر و غنا، ثروت و آز، سلامت و بیماری، کار و تلاش، پُری و پوچی است. برعهده ادبیات کودک و نوجوان است تا به خاطر پرورش شخصیتی با توان

چیزی هست که نیرومندتر از درخت است و آن زندگی است. زندگی ادامه می‌یابد و ما همگی بخشی از زندگی هستیم.»
کتاب کودک و نوجوان زمینه مناسبی برای تشریح و بیان زوایای هزارتوی عاطفی کودکان و نوجوانان است، «سرگذشت دانه‌ی برف» از زنده یاد صمد بهرنگی نمادی از این قرائت است و در همین پردازشهای منطبق بر روانشناسی کودکان است که در می‌یابیم؛ چرا کودکان به دنیای حیوانات و اشیاء و اجسام پیرامونی علاقمندی و کششی غیر از آن چه بزرگسالان احساس می‌کنند، دارند. ویژگی «جاندار پنداری»^(۲) که خود یک جوهره ظرفیتی با منشاء حسی - عاطفی است به واقع پارامتری از استعداد و هوش کودک است که باید تقویت شود و تقویت آن امکان‌پذیر نیست مگر با ابزار تربیتی به عبارت کتاب، فیلم، عکس، نقاشی، ترانه و موسیقی، «اشیاء»^(۳) و حیوانات. سابقه ذهنی همه ما نشان می‌دهد که تا به چه حد وسیعی، اشیاء و حیوانات و عوامل بیجان پیرامونی^(۴) منبع الهام مناسبی برای خلق آثار

به عنوان نمونه‌ای از این نوع تامین در پرورش مضامین انتزاعی، می‌توان به چند کتاب منتشره از سوی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان اشاره داشت؛ «داستان زندگی پرافتخار مداد قرمز» اثری از آقای عباس کیارستمی برای گروه سنی (ب) و «خزان برگک» نوشته لئوباسکالیا با ترجمه رفهرنگ و تصویرپردازی ایسرج خانباپور در سی و دو صفحه برای گروه سنی (د). همچنین کتاب «چه می‌بینم، چه هست» اثر ماریو اتزیکو آگوستینی با بازنویسی محمد صادق پویانند و ترجمه شراره صالحی برای گروه سنی (الف). کتاب‌های مورد اشاره همه با جریان «زندگی» و «تجربه» ارتباط دارند، کتاب اول کوشش در ایجاد رابطه بین کودک و «جریان زندگی و تلاش و فداکاری و کار و خلاقیت» و در واقع پی‌بردن به «ارزش زندگی» دارد. در کتاب دوم این رابطه بین کودک و معنای زندگی و معنای هستی و رسالت و هدفمندی زندگی و کار و تلاش ایجاد می‌شود، در جمله‌ای از صفحه بیست و دو همین کتاب می‌خوانیم: «درخت هم روزی می‌میرد، اما

تعمیرگاه زنجیرهای بلادرز

آرمن آلکساندریان

آرشاویر کشیشیان

تهران - سه راه آذری - خیابان زرنند - روبروی بانک تجارت - شماره ۱۰۳

تلفن: ۶۶۹۱۰۴۴ - ۶۶۹۷۵۷۰

ظرفیتی بالا برای «تشخیص و شناخت» و ایجاد «ارتباط» بین کودک و نوجوان با نمادهای عینی مضامین فوق تلاش ورزد.

نمایانه دیگری که در ادبیات کودک و نوجوان باید بدان پرداخت نضج مفهوم «زیبایی شناسی» و پرورش استعداد زیبایی سنجی و تصویرگرایی در ظرفیت هوشی کودک و نوجوان است.

مربیان کودک در این پرورش قادر می‌شوند تا با برانگیختن حس زیبایی شناسی و پرورش آن، شخصیت بزرگسالی کودک را با محتوای بلوغ عاطفی و اجتماعی متوجه طبیعت و زندگی و محیط زیست و زیباییهای آن کنند. حس زیبایی شناسی یک «رفقار» است و شخصیت‌هایی این «رفقار» را از خود جلوه گر می‌سازند که درکی پرورش یافته متشعب از شخصیتی شکل گرفته، داشته باشند. هستند بسیار افرادی که بلوغ جسمانی‌شان، اقیانوس‌ها از بلوغ عاطفی و عواطف زیبایی شناسانه فاصله دارد و ما افسوس بی‌بهره‌مندی و ناپره‌گیری از دریای خرد و اندیشه و عمل ادبیات کودک و نوجوان را زمانی خواهیم خورد که بدانیم فرصت ما در استفاده، تا پایان دوازده سالگی کودک است.

با مراجعه به پیشینه‌ها و سوابق، ملاحظه می‌شود که تعداد معتابهی از کارهای خوب انجام شده در زمینه ادبیات کودک و نوجوان به فاصله سالهای ۱۳۴۰ تا زمان انقلاب، تحت شرایط خاص اجتماعی - سیاسی بیشتر مخاطب بزرگسال را مد توجه داشته تا کودک و نوجوان را، اما، همین خود نشانی از حضور و وجود تاریخچه‌ای برای تدوین یک «فرهنگ» از کار در زمینه موضوعه است.

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و چند مرکز انتشاراتی در زمینه تولید کتاب کودک به طول نه چندان طولانی که از عمرشان سپری شده، سنن پستیده‌ای از خود به نمایش گذاشته‌اند، خاصه کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان که با توجه به طول عمر نسبتاً کوتاه از عرض پهن و عمق عینی برخوردار است، که شایستگی بسط و گسترش دامنه فعالیت را با توجه به پیشینه تاریخی خود برخوردار است.

کانون در زمینه‌های متفاوتی و تا حدودی رعایت اصول کارشناسانه در چاپ و نشر عناوین موضوعی و مضمونی گسترده و متنوعی اهتمام ورزیده و تجارب کمی و کیفی قابلی را به عنوان پشتوانه کار خود برخوردار است که به عنوان مرجعی قابل رجعت، برپهنه ادبیات کودک و

نوجوان کلمه مطرح است و الگویی است بر سنخه برداریهای تجدید حیات کننده.

این الگو شامل نوع توجه و نگاه به گستره ادبیات کودک و نوجوان است، همان نوع نگاهی که سبب شد تا کانون در زمینه‌های متفاوتی از کار فرهنگی، خود را بیازماید.

توجه به موسیقی کودک و نوجوان که شاهد فعالیت خانم‌ها پری زنگنه، سیمین قدیری، هنگامه یاشار و تنی چند از هنرمندان معتبر کشورمان می‌باشد که از آن جمله می‌توان از آقایان پایور و شهبازیان نام برد. به خصوص آن که در زمینه قطعات آموزشی آقای پایور آثار ارزنده‌ای عرضه کرد.

ایجاد کارگاه‌های قصه و کتابخانه‌های ثابت و سیار، برگزاری نمایشگاه‌های موضوعی و فصلی، عضوگیری در شبکه کتاب تلفنی، تکثیر نوار کاست از قصه، شعر و موسیقی از دیگر تجارب کانون هستند.

در مجموع لازم می‌نماید تا با مراجعه به پیشینه‌ها و سوابق و سنن موجود، انجام سرمایه گذاری حمایتی و غیرانتفاعی، با نگرشی آگاهانه و کارشناسانه به موضوع کودک و به دور از افراط و تفریط نظری بر تولید کتاب کودک و نوجوان، کوششی شایسته صورت پذیرد.

در این راه، به خاطر غنی نمودن آن کوشش، مطالعه مبنایی بر آثار تولید شده در کشورهای با سابقه دیرینه تری نسبت به ما، همچنین شناخت انواع توجهات و انتخابات بر مضامین و موضوعات و شیوه‌های نشر و طرق گفتمان آنان بر ادبیات کودک و نوجوان ضرورت می‌یابد و این ضرورت ناشی از جهانی بودن موضوع کودک و نوجوان است، مهمل‌آکار منطقه‌ای با

تفکر جهانی، نوآوریهای وسیع تری را شامل و نصیب می‌گرداند.

تعیین جشواره‌های استانی و کشوری بسر انتخاب تولیدات نمونه، تعیین واحدهای آموزشی هنر و ادبیات کودک و نوجوان در دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد رشته‌های ادبیات و ادبیات نمایشی و موسیقی،

تقویت کارگاه‌های قصه و داستان‌نویسی و برنامه‌های تلویزیونی و رادیو در گروه کودک و نوجوان و دعوت عام از دست‌اندرکاران و فرهیختگان رشته‌های گوناگون هنر و ادبیات کودک، تقویت بنیادهای مالی مراکز نشر آثار کودکان و نوجوانان، ایجاد تسهیلات برای بهره‌مندی راحت از کتابخانه‌های کودک و نوجوان، راهکارهای ابتدایی حرکت به سوی سازمان‌بخشی و توسعه کانونهای تولید و نشر ادبیات کودک و نوجوان است.

البطبع حضور این بینش که: کودکان و نوجوانان برخوردار از حقوق طبیعی برای پرورش جسم و ذهن و هوش خود می‌باشند و هیچ مرزی طبیعت این حقوق را محدود نمی‌سازد؛ همچنین ساری نمودن رفقار اجرایی ناشی از این بینش، می‌تواند تمامی زوایا و ابعاد مطرح شده در فوق را، مفید به فایده اندازه‌د.

پانویس‌ها:

۱- استفاده آزاد از ذکر تفاوت‌های کاربری «آموزش» و «پرورش». روانشناسی پرورشی، دکتر علی اکبر سیف، انتشارات آگاه، چاپ چهارم، ۱۳۶۸.

۲- تصور کودکان است به جاندار بودن اشیاء، سخن گفتن یا عروسک و اشیاء ناشی از این خصوصیت است. مبنای فیلم سازی کارتونی ملهم از این ویژگی است.

۳- مراد از اشیاء، اسباب بازیها هستند که تولید آن‌ها تابع استانداردهای خاصی است. اسباب بازی چون وارد به «زندگی کودک» می‌شود نقش بسیار با اهمیتی در پرورش قدرت ذهنی و خلاقیت‌های کودک دارد.

شکل، رنگ، حجم و اندازه تابع اصولی علمی هستند که حاصل تجارب عملی روانشناسان در این رشته است.

۴- منظور از «می‌جان»، بیجان از نظر دم و بازمه و فعالیت بیولوژیک است و نه توان و ظرفیت ارتباطی فعال و انتزاعی بر مبنای رنگ، شکل، حجم و اندازه و تداعی‌گری خاطره و یا حالت.

دفتر خدمات مسافرتی و جهانگردی TABAN Travel & Tourism Agency تابان

• نمایندگی فروش بلیط هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران و کلیه خطوط بین‌المللی و داخلی • فقط با یک تلفن بلیط درب منزل و محل کار شما با سرورس رایگان تحویل می‌شود • تور سوریه با مجوز رسمی از سازمان حج و زیارت (مبنی و هوایی) • برگزاری تور به تمام نقاط دنیا • بلیط و تور یکیش همه روزه • تور مشهد همه روزه • اهد ویزای بی، بنارجه • اهد ویزای کشورهای مشترک‌المنافع (شوروی سابق) • اهد ویزای ایران برای مسلمانان خارجی شما

نشانی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی ابتدای تقاطع جمالزاده، شماره ۵۷۰، صندوق پستی ۱۱۳۶۵/۸۴۳۷
تلفن و فاکس: ۹۳۱۶۱۷ - ۹۳۱۱۵۱
شماره ۲۶ و ۰۶۲۲۲۲۲۵، ۰۶۲۲۲۲۲۱-۰۶۲۲۲۲۲۱
شماره ۲۶۷ تهران (موبایل: ۰۹۱۲۱۵۵۵۷۴)